

	Opatrenia pre prípad havárie pri nakladaní s odpadmi	Číslo výtlačku:
	Opatrenia pre prípad havárie pri nakladaní s odpadmi (ďalej iba dokument OPPH)	Prevádzkové oddelenie OHVÚ Dátum:

	Vypracoval	Overil	Schválil
Meno	Ing. Andrej Senaj	Magdaléna Haltmanová	Ing. Milan Toth
Funkcia	majster	vedúca prevádzky OHVÚ	výkonný riaditeľ
Podpis			

Podporná dokumentácia	HI č. 1 – Postup pri poškodení opotrebovaných batérií a akumulátorov pri ich preprave a skladovaní HI č. 2 – Postup pri rozbití žiaroviek a úniku ortuti z vyradených elektrických a elektronických zariadení obsahujúcich nebezpečné časti pri ich preprave a skladovaní HI č. 3 - Postup pri poškodení zariadení s obsahom chlórfluórovaných uhľovodíkov pri ich preprave a skladovaní HI č. 4 - Postup pri úniku / pretečení olejov, palív a iných nebezpečných kvapalín pri ich preprave a skladovaní Formulár — Záznam o havárii Formulár — Prezenčná listina Spojovací poriadok
-----------------------	---

Účel:

Účelom dokumentu Opatrenia pre prípad havárie pri nakladaní s odpadmi (ďalej len OPPH) je stanoviť jednotný postup, právomoci a zodpovednosti pri nakladaní s nebezpečným odpadom a s ostatným odpadom v rámci spoločnosti Technické služby mesta Prešov a.s..

Predmet (Oblasť platnosti):

Dokument OPPH je platný pre všetky prevádzky spoločnosti Technické služby mesta Prešov a.s. zaoberajúce sa nakladaním s nebezpečnými odpadmi a s ostatnými odpadmi.

ROZDEĽOVNÍK				
Názov spoločnosti	Číslo výtlačku	Počet výtlačkov	Dátum prevzatia	Podpis
Technické služby mesta Prešov a.s., riaditeľstvo	1.	1		
Technické služby mesta Prešov a.s., prevádzka Zberný dvor, Bajkalská 33, Prešov	2.	1		
Technické služby mesta Prešov a.s., prevádzka Zberný dvor, Jesenná 3, Prešov	3.	1		

OBSAH :

1. TITULNÝ LIST - ZÁKLADNÉ ÚDAJE

2. ÚČEL A CIEĽ

Definícia havárie

3. MOŽNOSTI ZNEČISTENIA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA - ÚNIK ODPADOV

3.1. Nebezpečné odpady (NO), ostatné odpady (O) a znečisťujúce látky (ZL)

3.2. Zoznam odpadov – držiteľ odpadov – zber

3.3. Nebezpečné vlastnosti odpadov

3.4. Povinnosti držiteľa odpadov

4. PREVÁDZKOVÉ POMERY PREVÁDZKY

4.1. Všeobecne

4.2. Zaobchádzanie a manipulácia s odpadmi a znečisťujúcimi látkami

5. OPATRENIA NA PREDCHÁDZANIE HAVARIJNÝCH STAVOV

6. OPATRENIA NA ODSTRÁNENIE HAVARIJNÉHO STAVU PRI ÚNIKU ODPADOV A ZNEČISŤUJÚCICH LÁTKOK

6.1. Bezprostredné opatrenia

6.2. Následné opatrenia

6.3. Opatrenia pri vzniku iných havarijných stavov

6.4. Pomôcky a náradie pre havarijný únik odpadov a znečisťujúcich látok

6.5. Zoznam právnických a fyzických osôb, ktoré môžu poskytnúť pomôcky, náradie, techniku, personál

7. OZNÁMENIE HAVÁRIE

7.1. Na úrovni prevádzky

7.2. Orgánom štátnej správy + spojovací poriadok

7.3. Záznam o havárii a vypracovanie správy

7.4. Havarijné prostriedky

8. ZODPOVEDNÍ PRACOVNÍCI

9. ROZDEĽOVNÍK

10. SÚVISIACE PREDPISY

11. PRÍLOHY

Príloha č.1 - VZOR - Doklad o oboznámení zodpovedných pracovníkov

Príloha č.2 - VZOR – záznam o havarijnom stave a havárii

Príloha č.3 - Havarijná inštrukcia č. 1

Príloha č.4 - Havarijná inštrukcia č. 2

Príloha č.5 - Havarijná inštrukcia č. 3

Príloha č.6 - Havarijná inštrukcia č. 4

Príloha č.7 – ILNO a KBÚ v elektronickej forme

1. TITULNÝ LIST

1.1. NÁZOV A SÍDLO ORGANIZAČNEJ JEDNOTKY :

Názov organizácie: **Technické služby mesta Prešov a.s.**
Sídlo: **Bajkalská 33, 080 01 Prešov**
IČO: 31 718 914
Štatutárny zástupca Ing. Milan Toth
predseda predstavenstva a výkonný riaditeľ

PhDr. Mikuláš Komanický
člen predstavenstva

1.2. ZODPOVEDNÝ ZÁSTUPCA ZA PREVÁDZKY

Ustanovený zodpovedný zástupca: Magdaléna Haltmanová, vedúca prevádzky OHVÚ

Telefón: 051/ 773 29 20
Fax: 051/ 773 29 20

Prevádzky:

1. **Zberný dvor**, spoločnosti Technické služby mesta Prešov a.s.
Bajkalská 33, 080 01 Prešov
2. **Zberný dvor**, spoločnosti Technické služby mesta Prešov a.s.
Jesenná 3, 080 01 Prešov

2. ÚČEL A CIEĽ

Dokument opatrenia pre prípad havárie pri nakladaní s odpadmi (ďalej OPPH) sú vypracované za účelom nakladania s odpadmi v súlade so zákonom o odpadoch a pre prípad možného výskytu prípadov a mimoriadnych situácií ohrozenia akosti povrchových a podzemných vôd, úniku a vplyvu znečisťujúcich látok na životné prostredie a zdravie ľudí, ako aj minimalizácie poškodenia hmotného majetku.

Cieľom tohto dokumentu je vytvoriť organizačné a materiálno-technické zabezpečenie riešenia prípadov havárií a určiť postupy práce a činnosti, v prípade vzniku havárie. Zároveň určiť orgány štátnej správy a odborné organizácie, ktoré majú pôsobnosť, alebo sa zúčastňujú na likvidácii havárií a odstraňovaní jej následkov a majú dosah na zamedzenie nežiaduceho vplyvu na životné prostredie.

Zákon NR SR č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o odpadoch) nepojednáva o definícii havárie.

Definícia havárie je známa z § 41 zákona NR SR č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona NR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon), v platnom znení a jej ostatnej novely, účinnej od 15.01.2015 :

⇒ definícia havárie

Havarijným zhoršením akosti vôd sa rozumie **mimoriadne zhoršenie kvality vôd alebo mimoriadne ohrozenie kvality vôd**.

Podľa § 41, odseku 1, je :

Mimoriadne zhoršenie kvality vôd alebo mimoriadne ohrozenie kvality vôd (ďalej len „mimoriadne zhoršenie vôd“) je náhle, nepredvídané a závažné zhoršenie alebo závažné ohrozenie kvality vôd spôsobené vypúšťaním odpadových vôd alebo osobitných vôd bez povolenia alebo spôsobené neovládateľným únikom znečisťujúcich látok, ktoré sa prejavujú najmä zafarbením alebo zápachom vody, tukovým povlakom, vytváraním peny na hladine, výskytom uhynutých rýb, alebo výskytom znečisťujúcich látok v prostredí súvisiacom s povrchovou vodou alebo podzemnou vodou.

Za haváriu sa považuje aj mimoriadna udalosť, spôsobená ľudskou činnosťou, alebo aj živelnými pohromami, čiastočne, alebo úplne neovládateľná, časovo a priestorovo ohraničená, ktorá má nepriaznivé dopady na život a zdravie ľudí, životné prostredie a majetok.

Haváriou môže byť aj udalosť (okrem vyššie uvedeného mimoriadneho zhoršenia kvality vôd) ako je napríklad : nadmerná emisia, alebo požiar, ktorá by vyplývala z nekontrolovateľného vývoja na prevádzke a ktorá vedie k bezprostrednému, alebo následne vážnemu poškodeniu alebo ohrozeniu života a zdravia ľudí, životného prostredia, alebo majetku.

Účelom ďalej uvedených postupov je riešenie mimoriadnych udalostí s cieľom obmedziť „stresové konanie“ zamestnancov počas riešenia mimoriadnych udalostí.

Prevenciou havárie je súbor organizačných, riadiacich, personálnych, výchovných, technických, technologických a materiálnych opatrení na zabránenie vzniku havarijného stavu.

Pre komplexné hodnotenie následných dopadov havárií na životné prostredie treba brať do úvahy:

- **priame následky** spôsobené emisiami škodlivín na zložky životného prostredia a to jednak v dôsledku výskytu havárie a vplyvom činností na jej lokalizáciu a likvidáciu;

- **nepriame následky** vplyvom výskytu a likvidácie havárie, ktoré sa však prejavujú v inom čase (neskôr), alebo na inom mieste (migrácie a transformácie škodlivín);

- **kumulatívne následky** havárie v dotknutom priestore sú rozhodujúce pre hodnotenie rizikového stavu životného prostredia, lebo sa posudzuje stav životného prostredia na základe jeho kvality pred haváriou a narastajúceho dopadu vplyvom havárie.

Pritom sa zohľadňuje synergické pôsobenie škodlivých emisií po možných transformačných procesoch a uplatnení autoregulačných schopností ekosystémov. Takto na základe predpokladaného poškodenia prostredia po havárii sa posúdi, či môže nastať rizikový stav dotknutého životného prostredia, aby sa zabezpečila účinná sanácia.

Vplyvom havárie únikom odpadov hrozia životnému prostrediu hlavne nepriame a kumulatívne následky.

Z hľadiska ochrany životného prostredia pred haváriami treba zabezpečovať:

- prevenciu s cieľom zamedzenia vzniku havárie, alebo vytvorenia podmienok na zmiernenie priebehu a tým aj následkov havárií,
- likvidáciu tak, aby havária následne spôsobila minimálne priame a nepriame dopady na životné prostredie,
- sanáciu narušeného životného prostredia dostatočne účinne a včas - prevencia s cieľom minimalizovať nepriame a kumulatívne následky havárií.

Integrovaný havarijný systém na ochranu obyvateľstva, hospodárstva a životného prostredia v SR má medzinárodné číslo 112.

Likvidáciu havarijných situácií, ktorých následky nemôže pôvodca sám odstrániť, je možné zabezpečiť prostredníctvom integrovaného havarijného systému — Hasičská a záchranná služba, Rýchla zdravotnícka pomoc, Polícia SR.

Dokument „OPPH“ pre nakladanie s odpadmi predstavuje návrh preventívnych opatrení a návrh opatrení v prípade vzniku havárie, ktorá môže vzniknúť pri nakladaní s ostatnými a nebezpečnými odpadmi.

Vzťahuje sa na nasledovné činnosti:

- **zber ostatných a nebezpečných odpadov – držiteľ odpadov**
- **zhromažďovanie a triedenie ostatných odpadov a nebezpečných odpadov**
- **preprava ostatných odpadov** - preprava k zmluvne dohodnutej spoločnosti za účelom zhodnotenia/zneškodnenia odpadov.

PLATNOSŤ DOKUMENTU OPPH

Dokument „Opatrenia pre prípad havárie pri nakladaní s odpadmi“ (OPPH) je záväzný pre všetkých zamestnancov spoločnosti Technické služby mesta Prešov a.s., ktorí sa zúčastňujú nakladania s ostatnými a nebezpečnými odpadmi.

Povinnosť riadiť sa týmto dokumentom OPPH majú v primeranom rozsahu aj občania a prípadne aj pracovníci iných firiem počas manipulácie (pôvodca, držiteľ, odberateľ). Dokument platí na území celej SR v rámci spoločnosti TsmP a.s..

3. MOŽNOSTI ZNEČISTENIA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA – ÚNIK ODPADOV

3.1. NEBEZPEČNÉ ODPADY (ĎALEJ NO) A ZNEČISŤUJÚCE LÁTKY (ZL)

Základné pojmy v zmysle § 2 zákona o odpadoch pre nebezpečné odpady :

§ 2 ods. 9)

Nebezpečný odpad je odpad, ktorý má aspoň jednu nebezpečnú vlastnosť uvedenú v prílohe osobitného predpisu.⁸⁾

8) Nariadenie Komisie (EÚ) č. 1357/2014 z 18. decembra 2014, ktorým sa nahrádza príloha III k smernici Európskeho parlamentu a Rady 2008/98/ES o odpade a o zrušení určitých smerníc (Ú. v. EÚ L 365, 19. 12. 2014).

Nebezpečné vlastnosti odpadov podľa Nariadenia EÚ sú vymenované v stati 3.3.OPPH.

Základné pojmy v zmysle § 2 zákona o vodách vo vzťahu ku prioritným, nebezpečným a znečisťujúcim látkam

y) prioritnou látkou je látka vybraná zo znečisťujúcich látok alebo zo skupiny znečisťujúcich látok uvedená v ZOZNAME II prílohy č. 1, ktorá predstavuje významné riziko pre vodné prostredie alebo prostredníctvom vodného prostredia; medzi takéto látky patria prioritné nebezpečné látky, ktoré sú toxické, perzistentné a schopné bioakumulácie,

z) nebezpečnou látkou je látka alebo skupina látok, ktoré sú toxické, perzistentné a schopné bioakumulácie, a iné látky alebo skupiny látok, ktoré vyvolávajú rovnakú úroveň obavy ako látky, ktoré sú toxické, perzistentné a schopné bioakumulácie,

aa) znečisťujúcou látkou je akákoľvek látka, ktorá je schopná spôsobiť znečistenie; znečisťujúce látky sú najmä látky uvedené v ZOZNAME I prílohy č. 1.

3.2. DRUHY ODPADOV - ZOZNAM

Zoznam druhov nebezpečných odpadov – N a odpadov ostatných – O podľa vyhl. MŽP SR č.365/2015 Z. z., ktorou sa ustanovuje KATALÓG ODPADOV.

Zberné dvory majú vydaný súhlas na zber odpadov nasledovne:

13 01 09	chlórované minerálne hydraulické oleje	N
13 01 10	nechlórované minerálne hydraulické oleje	N
13 01 11	syntetické hydraulické oleje	N
13 01 12	biologicky ľahko rozložiteľné hydraulické oleje	N
13 01 13	iné hydraulické oleje	N
13 02 04	chlórované minerálne motorové, prevodové a mazacie oleje	N
13 02 05	nechlórované minerálne motorové, prevodové a mazacie oleje	N
13 02 06	syntetické motorové, prevodové a mazacie oleje	N
13 02 07	biologicky ľahko rozložiteľné motorové, prevodové a mazacie oleje	N
13 02 08	iné motorové, prevodové a mazacie oleje	N
13 05 01	tuhé látky z lapačov piesku a odlučovačov oleja z vody	N
13 05 02	kaly z odlučovačov oleja z vody	N
13 05 03	kaly z lapačov nečistôt	N
13 05 06	olej z odlučovačov oleja z vody	N
13 05 07	voda obsahujúca olej z odlučovačov oleja z vody	N
13 05 08	zmesi odpadov z lapačov piesku a odlučovačov oleja z vody	N
15 01 01	obaly z papiera a lepenky	O
15 01 02	obaly z plastov	O
15 01 03	obaly z dreva	O
15 01 04	obaly z kovu	O
15 01 05	kompozitné obaly	O
15 01 06	zmiešané obaly	O
15 01 07	obaly zo skla	O
15 01 09	obaly z textile	O
15 01 10	obaly obsahujúce zvyšky nebezpečných látok alebo kontaminované nebezpečnými látkami	N
15 02 02	Absorbenty, filtračné materiály (vrátane olejových filtrov inak nešpecifikovaných), handry na čistenie, ochranné odevy kontaminované nebezpečnými látkami	N
15 02 03	absorbenty, filtračné materiály, handry na čistenie a ochranné odevy iné ako uvedené v 15 02 02	O
16 01 07	olejové filtre	N
16 01 11	brzdové platničky a obloženie obsahujúce azbest	N
16 01 13	brzdové kvapaliny	N
16 01 14	nemrznúce kvapaliny obsahujúce nebezpečné látky	N
16 02 11	vyraďené zariadenia obsahujúce chlórfluórované uhľovodíky, HCFC, HFC	N
16 02 13	vyraďené zariadenia obsahujúce nebezpečné časti*) iné ako uvedené v 16 02 09 až 16 02 12	N
16 02 14	vyraďené zariadenia iné ako uvedené v 16 02 09 až 16 02 13	O

16 06 01	olovené batérie	N
16 06 02	niklovo-kadmiové batérie	N
16 06 03	batérie obsahujúce ortuť	N
16 06 04	alkalické batérie iné ako uvedené v 16 06 03	O
16 06 05	iné batérie a akumulátory	O
16 07 08	Odpady obsahujúce olej	N
18 01 03	odpady, ktorých zber a zneškodňovanie podliehajú osobitným požiadavkám z hľadiska prevencie nákazy	N
20 01 01	papier a lepenka	O
20 01 02	Sklo	O
20 01 03	viacvrstvé kombinované materiály na báze lepenky (kompozity na báze lepenky)	O
20 01 10	Šatstvo	O
20 01 11	Textílie	O
20 01 13	Rozpúšťadlá	N
20 01 14	Kyseliny	N
20 01 15	Zásady	N
20 01 17	fotchemické látky	N
20 01 19	Pesticídy	N
20 01 21	žiarivky a iný odpad obsahujúci ortuť	N
20 01 25	jedlé oleje a tuky	O
20 01 23	vyradené zariadenia obsahujúce chlórfluórované uhľovodíky	N
20 01 26	oleje a tuky iné ako uvedené v 20 01 25	N
20 01 27	farby, tlačiarenské farby, lepidlá a živice obsahujúce nebezpečné látky	N
20 01 28	farby, tlačiarenské farby, lepidlá a živice iné ako uvedené v 20 01 27	O
20 01 29	detergenty obsahujúce nebezpečné látky	N
20 01 30	detergenty iné ako uvedené v 20 01 29	O
20 01 33	batérie a akumulátory uvedené v 16 06 01, 16 06 02, alebo 16 06 03 a netriedené batérie a akumulátory obsahujúce tieto batérie	N
20 01 34	batérie a akumulátory iné ako uvedené v 20 01 33	O
20 01 35	vyradené elektrické a elektronické zariadenia iné ako uvedené v 20 01 21 a 20 01 23 obsahujúce nebezpečné časti	N
20 01 36	vyradené elektrické a elektronické zariadenia iné ako uvedené v 20 01 21, 20 01 23 a 20 01 35	O
20 01 37	drevo obsahujúce nebezpečné látky	N
20 01 38	drevo iné ako uvedené v 20 01 37	O
20 01 39	Plasty	O
20 01 40	Kovy	O
20 01 40 01	meď, bronz, mosadz	O
20 01 40 02	Hliník	O
20 01 40 03	Olovo	O
20 01 40 04	Zinok	O
20 01 40 05	železo a oceľ	O
20 01 40 06	Cín	O
20 01 40 07	zmiešané kovy	O
20 01 99	odpady inak nešpecifikované	
20 02 01	biologicky rozložiteľný odpad	O
20 02 02	zemina a kamenivo	O
20 03 07	objemný odpad	O
20 03 08	drobný stavebný odpad	O

3.3. NEBEZPEČNÉ VLASTNOSTI ODPADOV

podľa prílohy III. Nariadenia EÚ Nariadenie Komisie (EÚ) č. 1357/2014 z 18. decembra 2014,

HP 1 - „Výbušný“:

odpad, z ktorého sa môže na základe chemickej reakcie uvoľňovať plyn pri takej teplote, tlaku a rýchlosti, až dôjde k poškodeniu okolitého prostredia. Patrí sem pyrotechnický odpad, výbušný organický odpad s obsahom peroxidov a výbušný samovoľne reagujúci odpad.

Ak odpad obsahuje jednu alebo viacero látok klasifikovaných jedným z kódov triedy a kategórie nebezpečnosti, ako aj kódov výstražných upozornení uvedených v tabuľke 1, odpad sa posudzuje ako odpad s vlastnosťou HP 1 podľa vhodných a primeraných testovacích metód. Ak z prítomnosti látky, zmesi alebo výrobku vyplýva výbušnosť odpadu, daný odpad sa klasifikuje ako nebezpečný odpad s vlastnosťou HP 1.

Tabuľka 1: Kód(-y) tried a kategórií nebezpečnosti a kód(-y) výstražných upozornení týkajúce sa zložiek odpadu na účely klasifikácie odpadu ako nebezpečného odpadu s vlastnosťou HP 1:

Kód (y) tried a kategórií nebezpečnosti	Kód (y) výstražných upozornení
Nestab. výb	H 200
Výb. 1.1	H 201
Výb.1.2	H 202
Výb. 1.3	H 203
Výb.1.4	H 204
Samov. reag.A	H 240
Org. perox. A	
Samov. reag.B	
Org. perox.B	H 241

HP 2 – „Oxidujúci“:

odpad, ktorý vo všeobecnosti môže uvoľňovaním kyslíka spôsobiť alebo podporovať horenie iného materiálu.

Ak odpad obsahuje jednu alebo viacero látok klasifikovaných jedným z kódov triedy a kategórie nebezpečnosti, ako aj kódov výstražných upozornení uvedených v tabuľke 2, odpad sa posudzuje ako odpad s vlastnosťou HP 2 podľa vhodných a primeraných testovacích metód. Ak z prítomnosti látky vyplýva oxidačný charakter odpadu, daný odpad sa klasifikuje ako nebezpečný odpad s vlastnosťou HP 2.

Tabuľka 2: Kód(-y) tried a kategórií nebezpečnosti a kód(-y) výstražných upozornení na účely klasifikácie odpadu ako nebezpečného odpadu s vlastnosťou HP 2:

Kód (y) tried a kategórií nebezpečnosti	Kód (y) výstražných upozornení
Ox. plyn 1	H 270
Ox. kvapal.1	H 271
Ox. tuh.1	H 271
Ox. kvapal.2, Ox.kvapal.3	H 272
Ox. tuh.2, ox. tuh.3	

HP 3 – „Horľavý“:

- horľavý kvapalný odpad: kvapalný odpad, ktorý má teplotu vzplanutia nižšiu ako 60 °C, alebo odpadový plynový olej, motorová nafta a ľahké vykurovacie oleje s teplotou vzplanutia > 55 °C a ≤ 75 °C,

- horľavý samozápalný kvapalný a tuhý odpad: tuhý alebo kvapalný odpad, ktorý sa aj v malých množstvách dokáže vznietiť v priebehu piatich minút po kontakte so vzduchom,

- horľavý tuhý odpad: tuhý odpad, ktorý je ľahko zápalný alebo ktorý môže spôsobiť alebo podporiť horenie trením,

- horľavý plynový odpad: plynový odpad, ktorý je na vzduchu horľavý pri 20 °C a štandardnom tlaku 101,3 kPa,

- odpad reagujúci pri styku s vodou: odpad, ktorý pri styku s vodou uvoľňuje horľavé plyny v nebezpečných množstvách,

- iný horľavý odpad: horľavé aerosóly, horľavý samovoľne sa zahrievajúci odpad, horľavé organické peroxidy a samovoľne reagujúci horľavý odpad.

Ak odpad obsahuje jednu alebo viacero látok klasifikovaných jedným z nasledujúcich kódov triedy a kategórie nebezpečnosti, ako aj kódov výstražných upozornení uvedených v tabuľke 3, daný odpad sa posudzuje podľa vhodných a primeraných testovacích metód. Ak z prítomnosti látky vyplýva horľavosť odpadu, daný odpad sa klasifikuje ako nebezpečný odpad s vlastnosťou HP 3.

Tabuľka 3: Kód(-y) tried a kategórií nebezpečnosti a kód(-y) výstražných upozornení na účely klasifikácie odpadu ako nebezpečného odpadu s vlastnosťou HP 3:

Kód (y) tried a kategórií nebezpečnosti	Kód (y) výstražných upozornení
Horľ. plyn 1	H 220
Horľ. plyn 2	H 221
Aerosól 1	H 222
Aerosól 2	H 223
Horľavá kvapalina 1	H 224
Horľavá kvapalina 2	H 225
Horľavá kvapalina 3	H 226
Horľavá tuhá 1	H 228
Horľavá tuhá 2	
Samov. reag.CD	H 242
Samov. reag EF	
Org. perox. CD	
Org. perox EF	
Samozápal. kvapal.	H 250
Samozápal. tuh. látka 1	
Samov. zahr. 1	H 251
Samov.zahr.2	H 252
Reag. s vodou 1	H 260
Reag. s vodou 2	H 261
Reag. s vodou 3	

HP 4 - „Dráždivý“

– spôsobujúci podráždenie kože a poškodenie oka: odpad, ktorý pri aplikácii môže spôsobiť podráždenie kože alebo poškodenie očí.

Ak odpad obsahuje jednu alebo viacero látok v koncentráciách, ktoré sú vyššie ako medzná hodnota a ktoré sú klasifikované jedným z nasledujúcich kódov triedy a kategórie nebezpečnosti, ako aj kódov výstražných upozornení, pričom došlo k presiahnutiu alebo dosiahnutiu úrovne jednej alebo viacerých limitných hodnôt koncentrácie, daný odpad sa klasifikuje ako nebezpečný odpad s vlastnosťou HP 4.

Medzná hodnota pre posúdenie rizika poleptania kože 1A (H314), podráždenia kože 2 (H315), poškodenia oka 1 (H318) a podráždenia oka 2 (H319), je 1 %.

Ak súčet koncentrácií všetkých látok klasifikovaných ako poleptanie kože 1A (H314) presahuje úroveň 1 % alebo sa jej rovná, odpad sa klasifikuje ako nebezpečný odpad s vlastnosťou HP 4.

Ak súčet koncentrácií všetkých látok klasifikovaných ako H318 presahuje úroveň 10 % alebo sa jej rovná, odpad sa klasifikuje ako nebezpečný odpad s vlastnosťou HP 4.

Ak súčet koncentrácií všetkých látok klasifikovaných ako H315 a H319 presahuje úroveň 20 % alebo sa jej rovná, odpad sa klasifikuje ako nebezpečný odpad s vlastnosťou HP 4.

Podotýkame, že odpad obsahujúci látky klasifikované ako H314 (poleptanie kože 1A, 1B alebo 1C) v množstvách, ktoré presahujú úroveň 5 % alebo sa jej rovnajú, sa klasifikuje ako nebezpečný odpad s vlastnosťou HP 8.

Zatriedenie medzi odpad s vlastnosťou HP 4 sa neuplatňuje, ak sa odpad klasifikuje ako odpad s vlastnosťou HP 8.

HP 5 – „Toxický pre špecifický cieľový orgán (STOT)/aspiračne toxický“:

odpad, ktorý môže spôsobiť toxicitu špecifického cieľového orgánu buď na základe jednorazovej alebo opakovanej expozície, alebo odpad, ktorý má po aspirácii akútne toxické účinky.

Ak odpad obsahuje jednu alebo viacero látok klasifikovaných jedným alebo viacerými z nasledujúcich kódov triedy a kategórie nebezpečnosti a kódov výstražných upozornení uvedených v tabuľke 4, pričom úroveň koncentrácie dosahuje alebo prekračuje jednu alebo viaceré limitné hodnoty

koncentrácie uvedené v tabuľke 4, daný odpad sa klasifikuje ako nebezpečný odpad s vlastnosťou HP 5. V prípade, že sú v odpade prítomné látky klasifikované ako STOT, je potrebné, aby na účely klasifikácie daného odpadu ako nebezpečného odpadu s vlastnosťou HP 5 konkrétna látka dosahovala alebo presahovala predmetnú limitnú hodnotu koncentrácie.

Ak odpad obsahuje jednu alebo viacero látok, ktoré sú klasifikované ako látky s nebezpečenstvom aspiračnej toxicity 1, pričom celkové množstvo daných látok presahuje limitnú hodnotu koncentrácie alebo sa jej rovná, odpad sa klasifikuje ako nebezpečný odpad s vlastnosťou HP 5 len vtedy, keď celková kinematická viskozita (pri 40 °C) nepresahuje 20,5 mm²/s. (Kinematická viskozita sa určuje iba v prípade kvapalín)

Tabuľka 4 : Kód(-y) tried a kategórií nebezpečnosti a kód(-y) výstražných upozornení na účely klasifikácie odpadu ako nebezpečného odpadu s vlastnosťou HP 5:

Kód (y) tried a kategórií nebezpečnosti	Kód (y) výstražných upozornení	Limitná hodnota koncentrácie
STOT SE 1	H 307	1%
STOT SE 2	H 371	10%
STOT SE 3	H 355	20%
STOT RE 1	H 372	1%
STOT RE 2	H 373	10%
Asp. toxicita 1	H 304	10%

HP 6 – „Akútna toxicita“:

odpad, ktorý môže mať akútne toxické účinky po orálnom podaní alebo dermálnej aplikácii alebo po inhalačnej expozícii.

Ak súčet koncentrácií všetkých látok obsiahnutých v odpade, ktoré sú klasifikované ako látky s akútnym toxickým nebezpečenstvom a sú označené kódom triedy a kategórie nebezpečnosti, ako aj kódom výstražného upozornenia uvedeným v tabuľke 5, presiahne prahovú hodnotu uvedenú v danej tabuľke alebo sa tejto hodnote rovná, daný odpad sa klasifikuje ako nebezpečný odpad s vlastnosťou HP 6.

Ak je v odpade prítomná viac ako jedna látka, ktorá je klasifikovaná ako látka s akútnou toxicitou, súčet koncentrácií sa vyžaduje len v prípade látok patriacich do tej istej kategórie nebezpečnosti. Pri posudzovaní rizika sa uplatňujú tieto medzné hodnoty:

- v prípade rizika akútnej toxicity 1, 2 alebo 3 (H300, H310, H330, H301, H311, H331): 0,1 %,
- v prípade rizika akútnej toxicity 4 (H302, H312, H332): 1 %.

Tabuľka 5: Kód(-y) tried a kategórií nebezpečnosti a kód(-y) výstražných upozornení týkajúce sa zložiek odpadu a zodpovedajúcich limitných hodnôt koncentrácie na účely klasifikácie odpadu ako nebezpečného odpadu s vlastnosťou HP 6

Kód (y) tried a kategórií nebezpečnosti	Kód (y) výstražných upozornení	Limitná hodnota koncentrácie
Akút.tox.1 (orálna)	H 300	0,1%
Akút.tox.2 (orálna)	H 300	0,25%
Akút.tox.3 (orálna)	H 301	5%
Akút.tox.4 (orálna)	H 302	25%
Akút.tox.1 (dermálna)	H 310	0,25%
Akút.tox.2 (dermálna)	H 310	2,5 %
Akút.tox.3 (dermálna)	H 311	15%
Akút.tox.4 (dermálna)	H 312	55%
Akút.tox.1 (inhalačná)	H 330	0,1%
Akút.tox.2 (inhalačná)	H 330	0,5%
Akút.tox.3 (inhalačná)	H 331	3,5%
Akút.tox.4 (inhalačná)	H 332	22,5%

HP 7 - „Karcinogénny“:

odpad, ktorý spôsobuje rakovinu alebo zvyšuje jej incidenciu.

Ak odpad obsahuje látku, ktoré je klasifikovaná jedným z nasledujúcich kódov triedy a kategórie nebezpečnosti aj kódov výstražných upozornení, pričom došlo k presiahnutiu alebo dosiahnutiu úrovne jednej z limitných hodnôt koncentrácie uvedených v tabuľke 6, daný odpad sa klasifikuje ako nebezpečný odpad s vlastnosťou HP 7. V prípade, že je v odpade prítomná viac ako jedna látka klasifikovaná ako karcinogénna, je potrebné, aby na účely klasifikácie daného odpadu ako nebezpečného odpadu s vlastnosťou HP 7 konkrétna látka dosahovala alebo presahovala predmetnú limitnú hodnotu koncentrácie.

Tabuľka 6: Kód(-y) tried a kategórií nebezpečnosti a kód(-y) výstražných upozornení týkajúce sa zložiek odpadu a zodpovedajúcich limitných hodnôt koncentrácie na účely klasifikácie odpadu ako nebezpečného odpadu s vlastnosťou HP 7

Kód (y) tried a kategórií nebezpečnosti	Kód (y) výstražných upozornení	Limitná hodnota koncentrácie
Karc.1A	H 350	0,1%
Kar.1B		
Karc. 2	H 351	1,0%

HP 8 - „Leptavý“:

odpad, ktorý pri aplikácii môže spôsobiť poleptanie kože.

Ak odpad obsahuje jednu alebo viacero látok, ktoré sú klasifikované ako látky s nebezpečenstvom poleptania kože 1A, 1B alebo 1C (H314) a súčet ich koncentrácií presahuje úroveň 5 % alebo sa jej rovná, odpad sa klasifikuje ako nebezpečný odpad s vlastnosťou HP 8. Medzná hodnota pre posúdenie rizika poleptania kože 1A, 1B, 1C (H314) je 1 %.

HP 9 - „Infekčný“:

odpad, ktorý obsahuje životaschopné mikroorganizmy alebo toxíny nimi produkované, o ktorých je známe alebo o ktorých existuje dôvodné podozrenie, že ľuďom alebo iným živým organizmom spôsobujú choroby.

Prisúdenie vlastnosti HP 9 sa posúdi na základe pravidiel stanovených v referenčných dokumentoch alebo v právnych predpisoch členských štátov.

HP 10 – „Toxický pre reprodukciu“:

odpad, ktorý má nepriaznivé účinky na pohlavné funkcie a plodnosť u dospelých mužov a žien a spôsobuje aj vývojovú toxicitu u potomstva. Ak odpad obsahuje látku, ktoré je klasifikovaná jedným z nasledujúcich kódov triedy a kategórie nebezpečnosti a kódov výstražných upozornení, pričom došlo k presiahnutiu alebo dosiahnutiu úrovne jednej z limitných hodnôt koncentrácie uvedených v tabuľke 7, daný odpad sa klasifikuje ako nebezpečný odpad s vlastnosťou HP 10. V prípade, že je v odpade prítomná viac ako jedna látka klasifikovaná ako toxická pre reprodukciu, je potrebné, aby na účely klasifikácie daného odpadu ako nebezpečného odpadu s vlastnosťou HP 10 konkrétna látka dosahovala alebo presahovala predmetnú limitnú hodnotu koncentrácie.

Tabuľka 7: Kód(-y) tried a kategórií nebezpečnosti a kód(-y) výstražných upozornení týkajúce sa zložiek odpadu a zodpovedajúcich limitných hodnôt koncentrácie na účely klasifikácie odpadu ako nebezpečného odpadu s vlastnosťou HP 10

Kód (y) tried a kategórií nebezpečnosti	Kód (y) výstražných upozornení	Limitná hodnota koncentrácie
Repr. 1A	H 360	0,3 %
Repr. 1B		
Repr. 2	H 361	3,0%

HP 11 – „Mutagénny“:

odpad, ktorý môže spôsobiť mutáciu, teda trvalú zmenu množstva alebo štruktúry genetického materiálu v bunke.

Ak odpad obsahuje látku, ktoré je klasifikovaná jedným z nasledujúcich kódov triedy a kategórie nebezpečnosti a kódov výstražných upozornení, pričom došlo k presiahnutiu alebo dosiahnutiu úrovne jednej z limitných hodnôt koncentrácie uvedených v tabuľke 8, daný odpad sa klasifikuje ako nebezpečný odpad s vlastnosťou HP 11. V prípade, že je v odpade prítomná viac ako jedna látka klasifikovaná ako mutagénna, je potrebné, aby na účely klasifikácie daného odpadu ako

nebezpečného odpadu s vlastnosťou HP 11 konkrétna látka dosahovala alebo presahovala predmetnú limitnú hodnotu koncentrácie.

Tabuľka 8: Kód(-y) tried a kategórií nebezpečnosti a kód(-y) výstražných upozornení týkajúce sa zložiek odpadu a zodpovedajúcich limitných hodnôt koncentrácie na účely klasifikácie odpadu ako nebezpečného odpadu s vlastnosťou HP 11

Kód (y) tried a kategórií nebezpečnosti	Kód (y) výstražných upozornení	Limitná hodnota koncentrácie
Mutag. 1A	H 340	0,1 %
Mutag. 1B		
Mutag. 2	H 341	1,0%

HP 12 – „Uvoľňujúci akútne toxické plyny“:

odpad, z ktorého sa pri styku s vodou alebo kyselinou uvoľňujú akútne toxické plyny (akútna toxicita 1, 2 alebo 3). Ak odpad obsahuje látku, ktorej sa priradujú tieto doplnkové nebezpečné vlastnosti EUH029, EUH031 a EUH032, na základe testovacích metód alebo usmernení sa klasifikuje ako nebezpečný odpad s vlastnosťou HP 12.

HP 13 - „Senzibilizujúci“:

odpad, ktorý obsahuje jednu alebo viacero látok, o ktorých je známe, že majú senzibilizačné účinky na kožu alebo dýchacie orgány.

Ak odpad obsahuje látku klasifikovanú ako senzibilizujúcu, ktorej je priradený jeden z kódov výstražných upozornení H317 alebo H334, pričom jedna konkrétna látka dosahuje limitnú hodnotu koncentrácie 10 % alebo sa jej rovná, daný odpad sa klasifikuje ako nebezpečný odpad s vlastnosťou HP 13.

HP 14 – „Ekotoxický“:

odpad, ktorý predstavuje alebo môže predstavovať okamžité alebo oneskorené riziká pre jednu alebo viacero zložiek životného prostredia.

HP 15 - Odpad, ktorý môže vykazovať nebezpečnú vlastnosť uvedenú v predchádzajúcom texte, ktorú pôvodný odpad nevykazoval.

Ak odpad obsahuje jednu alebo viacero látok, ktorým sa priraduje jeden z kódov výstražných upozornení alebo doplnkových nebezpečných vlastností uvedených v tabuľke 9, odpad sa klasifikuje ako nebezpečný odpad s vlastnosťou HP 15 okrem prípadu, keď daný odpad má takú podobu, že za žiadnych okolností nebude vykazovať vlastnosti výbušnosti alebo potenciálnej výbušnosti.

Tabuľka 9: Výstražné upozornenia a doplnkové nebezpečné vlastnosti týkajúce sa zložiek odpadu na účely klasifikácie odpadu ako nebezpečného odpadu s vlastnosťou HP 15

Výstražné upozornenie(-ia) doplnkové nebezpečné vlastnosť (ti)	
nebezpečenstvo rozsiahleho výbuchu pri požiari	H205
v suchom stave výbušné	EU H001
môže vytvárať výbušné peroxidy	EU H019
riziko výbuchu pri zahrievaní v uzatvorenom priestore	EU H044

Okrem toho členské štáty môžu odpad charakterizovať ako nebezpečný odpad s vlastnosťou HP 15 na základe iných uplatniteľných kritérií, napríklad na základe hodnotenia výluhu.

Poznámka K priradeniu nebezpečnej vlastnosti HP 14 sa pristupuje na základe kritérií stanovených v prílohe VI k smernici Rady 67/548/EHS.

Skúšobné metódy, ktoré sa majú používať, sa uvádzajú v nariadení Rady (ES) č. 440/2008 (1) a iných príslušných dokumentoch CEN alebo v iných medzinárodne uznávaných testovacích metódach a usmerneniach.“

Z POHLĎADU ZÁKONA O VODÁCH HAVARIJNÉ STAVY AKOSTI PODZEMNÝCH A POVRCHOVÝCH VÔD SPÔSOBUJÚ najmä :

- ropa a ropné látky
- toxické látky
- organické (hnilobné) látky s veľkým nárokom na spotrebu kyslíka
- kyseliny a zásady
- látky, ktoré ovplyvňujú senzorické vlastnosti vody
- nerozpustené látky
- rozpustené látky, ktoré spôsobujú vysokú soľnatosť
- rádioaktívne látky
- nadmerne teplé odpadové vody
- ostatné látky

Charakteristika znečisťujúcich látok po skupinách :

Ropné látky

Z hľadiska čistoty vôd sa definujú ako uhľovodíky a ich zmesi, ktoré sú tekuté pri teplotách + 40°C a nižších. Do skupiny patrí : motorové palivá, mazacie a topné oleje, benzín , nafta, petrolej, ropa.

Vo vode sa ropné látky vyskytujú ako rozpustené, emulgované, alebo ako odlúčená voľná fáza, často sorbovaná na nerozpustené látky. Rozpustnosť ropných látok sa vo vode značne rozlišuje. Pri vniknutí ropnej látky do podzemných alebo povrchových vôd prebieha súčasne viac dejov, ktorých intenzita závisí od množstva a vlastností ropných látok, charakteru prostredia, teploty, rýchlosti prúdenia vody.

Ropná látka sa čiastočne rozpúšťa vo vode, väčšia časť sa odlučuje ako film, alebo vrstva voľnej fázy.

Dochádza k emulgácii a deemulgácii ropných látok. Z odlúčenej vrstvy sa odparujú prchavé látky.

Časť ropných látok sa adsorbuje na nerozpustených látkach. Za vhodných podmienok začína taktiež prebiehať biologický rozklad, niekedy urýchlený fotooxidáciou. Film ropných látok spomaľuje, alebo znemožňuje prístup kyslíka zo vzduchu do vody. Toxicita ropných látok sa prejavuje v jednotkách až desiatkach mg.l⁻¹ podľa druhu organizmov a ropných látok.

Ropa a ropné látky spôsobujú havarijné zhoršenie vody najčastejšie. Škodlivosť a nebezpečenstvo ropy a ropných produktov pre vodu a vodné organizmy nie je v ich toxicite (aj keď sa môžu vyskytnúť toxické koncentrácie), ale najmä v tom, že prímеси uhľovodíkov z ropy dodávajú vode zápach a pachuť, čím sa degradujú jej organoleptické vlastnosti. Stačia miligramové koncentrácie v 1 litri vody, aby sa prejavil vplyv ropy.

Toxické látky

Sú nebezpečné najmä preto, že ich účinok je priamo spojený so živými organizmami, t.j. priamo pôsobia na hydroflóru a hydrofaunu. V povrchových vodách sa prítomnosť toxických látok ihneď prejaví na hynutí rýb.

Ťažké kovy

Predstavujú skupinu asi 40 prvkov s hustotou väčšou ako 5g.cm³. Väčšina ťažkých kovov je v nízkych koncentráciách potrebná pre životné pochody organizmov (stopové prvky). Vo vyšších koncentráciách sa prejaví ich toxicita. Ťažké kovy sa ako prvky vyskytujú pomerne zriedka, častejšie sú v rôznych zlúčeninách, ktoré sa môžu meniť aj na organokovové zlúčeniny, obvykle viac toxickéjšie. Väčšina ťažkých kovov má schopnosť postupne sa akumulovať z voľného prostredia do sedimentov a do živých organizmov.

Hlavným zdrojom ťažkých kovov v prostredí je antropogénne pôsobenie, ako je napr. atmosferický spád, spaľovanie fosílnych palív, aplikácia pesticídov, hnojív priemyselných, dopravná exhalácia a väčšina priemyselných procesov.

Väčšina ťažkých kovov sa zachytia vo forme nerozpustných látok pri usadzovaní. Kovy zostávajú aj v stabilizovanom kale. Ich odstránenie je možné adsorpciou na aktívnom uhlí. Veľmi dobre je možné takto zachytiť kovy Cr_{VI}, Hg, Co, Bi, As, Sn, Ag.

Organické látky

S veľkým nárokom na spotrebu kyslíka obyčajne reprezentujú odpadové vody splaškové a odpadové vody z priemyslu. Pokles obsahu kyslíka môže spôsobiť aj zvýšená teplota vody, spôsobená buď klimatickými pomermi, alebo vypustením horúcich odpadových vôd. Často zvýšené organické znečistenie a zvýšená teplota sa kumulujú, čím nastáva pokles obsahu kyslíka vo vode na nulu.

Kyseliny a zásady

Ovplyvňujú reakciu vody (pH), čím trpia najmä vodné organizmy.

Kyslosť alebo zásaditosť vôd sa určuje faktorom pH. Je jednou z najdôležitejších chemických vlastností vody. Zvýšené pH vo vodách signalizuje prítomnosť zásaditých látok, nízke pH prítomnosť kyselín.

Látky meniace senzorické vlastnosti

Spôsobujú najmä zápach a pachuť vody a sú veľmi nebezpečné, ak sa voda upravuje na pitné účely. Takýmito typickými látkami sú fenoly.

Nerozpustné látky

Po vypustení podliehajú sedimentácii a ostatné jemne dispergované častice sa usadzujú veľmi pomaly.

Nerozpustné látky sú častou znečisťujúcou látkou. Z hľadiska ich charakteru treba rozoznávať organické a anorganické látky. Nerozpustné anorganické látky sú náročné na kyslík, výsledkom čoho je jeho deficit v toku a havária sa prejavuje úhynom rýb, prípadne upchaním žiabier rýb.

Nerozpustné anorganické látky menia prirodzený vzhľad vody, pričom väčšie častice sedimentujú a vytvárajú kalové lavice v korytách.

Rozpustené látky

Majú predovšetkým vplyv na havárie podzemných vôd, najmä ak ide o zdroje vody na zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou, vrátane havárií na vodných tokoch. Sprievodným znakom ich prítomnosti je znížená koncentrácia kyslíka vo vode, s čím je spojený úhyn rýb. Úplný deficit kyslíka mení aeróbne procesy v toku na anaeróbne, pričom vzniká hnilobný zápach.

Anioaktívne tenzidy

Sú povrchovo aktívne látky, ktoré znižujú povrchové napätie na rozhranie dvoch fáz. Vo vode spôsobujú emulgáciu, dispergáciu, stabilizáciu častíc, penenie. Havárie spôsobené tenzidmi sa prejavujú zväčša penením. Súvislejšia pena niekedy spôsobuje až úplný deficit kyslíka.

Amoniak

Pôsobí vo vode veľmi toxicky, čo má za následok prudkú otravu rýb. Postihnuté ryby majú poleptané oči, žiabre a pozorujú sa aj zmeny na vnútorných orgánoch. Amoniak má typický štiplavý zápach.

Odstránenie znečisťujúcich látok z povrchových vôd :

Sedimentujúce látky :

sedimentácia látok nastáva v miestach so zníženou rýchlosťou vody. Pri havarijnom stave je potrebné sediment čo najskôr odstrániť, aby nenastalo jeho premiestnenie pri zvýšenom prietoku vody v toku.

Ropné látky :

pri odstraňovaní ropných látok sa vychádza z ich nízkou zmiešateľnosťou s vodou. Z toho vyplývajú dve požiadavky :

- zásah vykonať čo možno najrýchlejšie,
- oddeliť ropný produkt od vody, najčastejšie vytvorením norných stien.

Znečistenie odstraňujeme ručne odoberaním ropnej látky z hladiny. Ak je ropných látok viac, odstraňujú sa odčerpávaním s prímiesou vody, najlepšie do autocisterny. Veľmi rozšíreným spôsobom odstránenia plávajúcich ropných látok je ich sorpcia na rozličné materiály – sorbenty.

Rozpustené látky :

tento druh sa počas havárie v zásade nedá odstrániť z vôd, a preto je jediným spôsobom riedenie, prípadne akumuláciou vlny znečisťujúcej látky v nejakej nádrži. Len v ojedinelých prípadoch pridaním neutralizačného činidla, alebo iného chemického činidla do vody sa dá zmierniť havarijný stav.

Nedostatok kyslíka :

na jeho odstránenie sa používa umelá aerácia povrchových vôd alebo zriedenie vodou s vyšším obsahom kyslíka (autor L. Hyánek a kol. Čistota vôd)

3.4. POVINNOSTI DRŽITEĽA ODPADU

HIERARCHIA A CIELE ODPADOVÉHO HOSPODÁRSTVA

V odpadovom hospodárstve so záväznosťou poradia priorít a s cieľom predchádzania alebo znižovania nepriaznivých vplyvov vzniku odpadu a nakladania s odpadom a znižovania celkových vplyvov využívania zdrojov a zvyšovaním efektívnosti takeého využívania sa uplatňuje táto hierarchia odpadového hospodárstva:

- a) predchádzanie vzniku odpadu,
- b) príprava na opätovné použitie,
- c) recyklácia,
- d) iné zhodnocovanie, napríklad energetické zhodnocovanie,
- e) zneškodňovanie.

Hierarchia odpadového hospodárstva je záväzná.

Odkloniť sa od nej je možné iba pre určité prúdy odpadov v prípade, ak je to odôvodnené úvahami o životnom cykle vo vzťahu k celkovým vplyvom vzniku a nakladania s takým odpadom a ak to ustanoví tento zákon alebo osobitný predpis.

Zákon o odpadoch a vykonávacie predpisy k zákonu o odpadoch ukladajú držiteľovi odpadu najmä tieto povinnosti :

- **zaradiť odpad** bezprostredne po jeho vzniku a podľa Katalógu odpadov určiť jeho kategóriu a kód (názov) odpadu;
- **zhromažďovať a triediť** odpad podľa druhov už v mieste ich vzniku;
- **zmiešavať možno** odpady s odpadmi iného druhu alebo inými látkami, len pokiaľ táto činnosť je súčasťou ďalšieho postupu ich zhodnocovania alebo zneškodňovania;
- **zhromažďovať** odpady najdlhšie **po dobu jedného roka**, pričom musia byť utriedené podľa druhov. Výnimku na uskladnenie dlhšie ako rok môže uložiť príslušný štátny orgán životného prostredia - odpadové hospodárstvo;
- **zabezpečiť zhodnotenie/zneškodnenie nebezpečných odpadov prednostne** pred ostatnými druhmi odpadov;
- pred zhodnotením/zneškodnením resp. úpravou odpadov **zabezpečiť vykonanie analytickej kontroly** jeho zloženia, za účelom určenia konkrétneho spôsobu a podmienok zhodnotenia/zneškodnenia, alebo úpravy odpadov, resp. získať od každého vstupujúceho materiálu Kartu bezpečnostných údajov od výrobcu alebo dovozcu materiálu/látky;
- **zhromažďovať odpady na vyhradených miestach** a nebezpečné odpady označiť identifikačnými listami nebezpečných odpadov , odpady kategórie "O" označiť nadpismi podľa „Katalógu odpadov“;
- Zhromažďovanie nebezpečných odpadov v nádobách a obaloch sa riadi osobitnými predpismi. Vonkajšie obaly, v ktorých sa nebezpečné odpady nachádzajú, musia byť tiež označené katalógovým číslom podľa "Katalógu odpadov" .
- **vypracovať dokument „opatrenia pre prípad havárie pri nakladaní s odpadmi“** a v prípade zmien ho aktualizovať;
- **vypracovať dokument „prevádzkový poriadok“** pre nakladanie s odpadmi a v prípade zmien ho aktualizovať;
- **balit'** odpady bezpečne a podľa účelu ďalšieho nakladania s nimi;

- **používať** pevné a nepriepustné obaly tak, aby vydržali namáhanie pri skladovaní, preprave a aj po uložení;

- **viest' evidenciu odpadov pre všetky kategórie odpadov** samostatne na Evidenčnom liste odpadu a **samostatne** za každú prevádzku;

- **podávať hlásenie (ohlásenie)** o vzniku a nakladaní s odpadom na príslušný Okresný úrad **do 28.02. nasledujúceho kalendárneho roka** na predpísanom tlačíve;

- **uchovávať evidenčné listy odpadov a hlásenia po dobu 5 rokov;**

- **zhodnocovať/zneškodňovať** jednotlivé vzniknuté druhy odpadov mimo prevádzku iba **na základe zmluvného dojednania** so spoločnosťou, ktorá preukázateľne zabezpečuje ekologické zhodnotenie, alebo zneškodnenie nebezpečných odpadov na základe platných povolení orgánov štátnej správy v odpadovom hospodárstve;

- neoddeliteľnou **súčasťou prepravných dokladov** je **Sprievodný list nebezpečných odpadov, ktorý bude vystavený** pri odovzdávaní nebezpečného odpadu a najneskôr do 10 dní nasledujúceho mesiaca odoslaný príslušnému Okresnému úradu, odboru starostlivosti o životné prostredie, podľa cieľovej stanice prepravy;

- **nechať si predložiť** od zmluvného partnera pred odvozom nebezpečného odpadu **platné prepravné povolenie** na odvoz príslušného odpadu, ktorého číslo bude zapísané v sprievodnom liste na NO;

Povinnosti zodpovedného pracovníka odpadového hospodárstva

- dohliadať na nakladanie a zhromažďovanie ostatných a nebezpečných odpadov, ktoré vznikajú počas pracovnej doby;
- dohliadať nad zhromažďovaním ostatných a nebezpečných odpadov, aby nedošlo k nežiadúcim účinkom na pracovné a životné prostredie;
- priestor na zhromažďovanie odpadov zabezpečiť proti nežiadúcemu úniku odpadov;
- zabezpečovať pravidelný odvoz odpadov - minimálne 1 x ročne;
- vypisovať, preberať a uchovávať sprievodné listy nebezpečných odpadov;
- dozerať na zhromažďovanie a nakladanie s odpadmi na zberných dvoroch.

V zmysle platných právnych predpisov v odpadovom hospodárstve je pri nakladaní s odpadmi potrebné viesť a uchovávať nasledovnú dokumentáciu :

- Rozhodnutia orgánu štátnej správy v odpadovom hospodárstve
- Prevádzkový poriadok na zber a nakladanie s odpadmi,
- Opatrenia pre prípad havárie pri nakladaní s odpadmi
- ILNO (identifikačné listy nebezpečných odpadov)
- SLNO (sprievodné listy nebezpečných odpadov)
- Evidenčné listy o odpadoch - ELO s mesačnou priebežnou evidenciou odpadov
- Ohlásenia o vzniku odpadov a o nakladaní s odpadmi.

Pred prepravou nebezpečného odpadu vyplniť sprievodný list nebezpečného odpadu (SLNO) úplne, podľa jednotlivých častí a overiť číslo súhlasu na základe ktorého je preprava vykonávaná !!!

V prípade zmluvného vzťahu (po odbere odpadu sa odpad stáva majetkom odberateľa) je potrebné potvrdiť a evidovať preberací protokol o odbere odpadu.

Súčasťou prepravných dokladov môže byť aj tzv. „Preberací protokol „ v ktorom je potvrdený odber odpadu. Kópiu preberacieho protokolu je potrebné uchovať pre potrebu evidencie prepravených odpadov.

4. PREVÁDZKOVÉ POMERY

4.1. VŠEOBECNE

Akciová spoločnosť Technické služby mesta Prešov a.s. (TSmP a.s.) vznikla transformáciou mestskej rozpočtovej organizácie na základe schválenia mestským zastupiteľstvom v októbri 1995 s účinnosťou od 1.1.1996. Jediným zakladateľom tejto spoločnosti je mesto Prešov, ktoré je aj jej 100% akcionárom.

Činnosť spoločnosti je zameraná na poskytovanie služieb verejnoprospešného charakteru a nakladanie s odpadmi vznikajúcimi na území mesta Prešov.

Nakladanie zahŕňa:

- komplexné nakladanie s komunálnym odpadom, vznikajúcim na území mesta Prešov (zber odpadov a preprava odpadov kategórie „O“);
- triedený zber odpadov v rámci individuálnej a komplexnej bytovej výstavby na území mesta Prešov;
- úprava vytriedených komodít pred ich ďalším zhodnotením alebo zneškodnením;
- prevádzkovanie zberných dvorov na území mesta Prešov, slúžiacich pre potreby občanov mesta;
- údržba stanovišť zberných nádob, vrátane opravy a výmeny odpadových nádob;
- zber a odvoz objemného odpadu

Poznámka : Zhodnotenie a zneškodnenie odpadov, vrátane prepravy nebezpečných odpadov má TSmP a.s. zabezpečené cestou zmluvných oprávnených spoločností, v súlade so zákonom o odpadoch.

Spoločnosti TSmP a.s. bola dňa 21.12.1995 bývalým Obvodným úradom v Prešove, živnostenským oddelením vydané oprávnenie na činnosti súvisiace s poskytovaním služieb v oblasti nakladania s odpadom pod číslom oddelenie Sa, vložka 252/P.

Dokument „OPPH“ je spracovaný pre potreby prevádzkovania zariadení na zber odpadov, kde sa vykonáva zber odpadov kategórie „N“-nebezpečné a kategórie „O“ – ostatné, pre zberné dvory :

- Zberný dvor Jesenná ulica č.3 Prešov a

- Zberný dvor na Bajkalskej ulici 33, Prešov" (ďalej len zberný dvor).

Dokument : „Opatrenia pre prípad havárie pri nakladaní s odpadmi“ spoločnosti Technických služieb mesta Prešov, a.s. je vypracovaný v zmysle zákona NR SR č.79/2015 Z.z., vyhlášky MŽP SR č.371/2015 Z.z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o odpadoch.

Dokument akceptuje aj podmienky § 39 ods. 3 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) a § 10, § 11, § 12 vyhlášky MŽP SR č. 556/2002 Z. z. o vykonaní niektorých ustanovení vodného zákona.

PLATNOSŤ DOKUMENTU OPPH

Dokument „OPPH“ je záväzný pre všetkých zamestnancov spoločnosti Technické služby mesta Prešov a.s., ktorí sa zúčastňujú nakladania s odpadmi. Povinnosť riadiť sa týmto dokumentom majú v primeranom rozsahu aj pracovníci iných firiem počas manipulácie (pôvodca, odberateľ).

4.2. ZAOBCHÁDZANIE A MANIPULÁCIA S ODPADMI

S odpadmi môžu zaobchádzať a manipulovať pracovníci spoločnosti Technické služby mesta Prešov a.s., ktorí absolvovali školenie o nakladaní s odpadmi a boli primerane poučení o svojich povinnostiach.

Všetky práce súvisiace s manipuláciou s ostatnými a nebezpečnými odpadmi v rámci zberných dvorov je potrebné vykonávať v súlade s povinnosťami držiteľa odpadov, ktoré sú uvedené v prevádzkovom poriadku zariadenia na zber odpadov a v dokumente OPPH.

Prepravu ostatných odpadov (odpad kategórie „O“) do zberných dvorov, ako aj na zhodnotenie/zneškodnenie odpadov vlastnými vozidlami a dopravnými prostriedkami je potrebné vykonávať tak, aby nedochádzalo k znečisťovaniu cestných komunikácií a okolitého prostredia.

Povinnosti pri preprave nebezpečného odpadu na území SR sú uvedené v § 26 zákona o odpadoch.

TSmP a.s. sama nezabezpečuje prepravu nebezpečných odpadov. Túto prepravu zabezpečuje cez zmluvne dohodnuté spoločnosti.

Povinnosťou TSmP a.s. je dohliadať na skutočnosť, aby mala zmluvne zabezpečenú prepravu nebezpečných odpadov s takými prepravcami, ktorí majú splnené povinnosti §-u 26 zákona o odpadoch pri preprave nebezpečných vecí na území Slovenskej republiky.

Vozidlá, ktoré prepravujú ostatné odpady – odpad kategórie „O“ musia byť označené v zmysle povinnosti vyhlášky č. 464/2009 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prevádzke vozidiel v premávke na pozemných komunikáciách v znení neskorších predpisov bola 1. februára 2015 znovelizovaná vyhláškou č. 9/2015 Z. z..

Okrem iných zmien vyhláška stanovuje povinné označenie pre vozidla prepravujúce odpad čiernym písmenom „A“, ktoré v nemeckom jazyku predstavuje „Abfall“ – „odpad“.

„Motorové vozidlá prepravujúce odpad musia byť označené vpredu a vzadu na vozidle kolmo k pozdĺžnej rovine dvoma pravouhlými reflexnými bielymi výstražnými tabuľkami z materiálu so spätným odrazom triedy 2, so šírkou 400 mm a výškou minimálne 300 mm s čiernym písmenom „A“ s výškou písmena 200 mm a hrúbkou 20 mm. V prípade jazdných súprav musí byť zadná tabuľka umiestnená na zadnej strane prípojného vozidla. Toto označenie musí byť dobre viditeľné pre ostatných účastníkov cestnej premávky.“

Pri zhromažďovaní a manipulácii s ostatnými odpadmi „O“ a nebezpečnými odpadmi „NO“ musia byť dodržané tieto hlavné zásady:

1. Vyvarovať sa skladovaniu a manipulácii odpadov v priestoroch zvýšeného vodohospodárskeho záujmu, t.j. v priestoroch hygienickej ochrany vodných zdrojov, v chránených oblastiach prirodzenej akumulácie vôd, v povodí vodárenských tokov a v blízkosti hraničných tokov. V prípade nutnosti manipulácie v týchto priestoroch je potrebné dodržať podmienky príslušných orgánov štátnej správy, či dotknutých organizácií.

2. Manipulovať s odpadmi iba na plochách technologicky, stavebne a prevádzkovo zabezpečených proti únikom odpadov. Tým sa zabezpečí, aby úniky znečisťujúcich látok do prostredia s vodou spojeného boli minimalizované a vylúčené.

3. Pri manipulácii s odpadmi musí byť neustále prítomná obsluha prevádzky zberného dvora.

4. Je potrebné dodržiavať zásady bezpečnosti práce a požiarnej ochrany !!!

5. Počas manipulácie s odpadmi je zakázané jesť, piť a fajčiť !!!

6. Pracovníci prichádzajúci do styku s odpadmi musia byť oboznámení so spôsobom manipulácie s konkrétnym odpadom a so zásadami bezpečnosti práce a ochrany životného prostredia a poučení o povinnostiach v prípade nepredvídanej udalosti.

7. Na pracoviskách musia byť k dispozícii prostriedky na zachytávanie a odstraňovanie odkvapov, alebo únikov znečisťujúcich látok a nebezpečných odpadov, vrátane lekárničky a prostriedkov pre očistu pracovníkov.

8. Každý pracovník je povinný počínať si tak, aby nezapríčinil vznik mimoriadnej situácie (havárie), znečistenie životného prostredia alebo poškodenie zdravia sebe alebo inej osobe. V prípade vzniku takejto udalosti je povinný poskytnúť primeranú pomoc a vykonať príslušné opatrenia.

9. Kontrolu a koordináciu činnosti pracovníkov nakladajúcich s odpadmi vykonáva vedúci strediska, alebo ním poverený pracovník.

Zodpovedný pracovník je povinný viesť evidenciu o množstvách vzniknutých odpadov a nakladaní s odpadmi na predpísaných evidenčných listoch odpadov.

10. Všetky odpady musia byť zhromažďované a ukladané do vyhovujúcich obalov, prepravované, zhodnocované a zneškodňované vyhovujúcim spôsobom, v súlade so zákonom o odpadoch.

11. Pre prepravu odpadov je povolené používať iba prostriedky a obaly, ktoré konštrukčne i pevnostne spĺňajú požiadavky príslušnej STN, zákona o odpadoch a zákona o vodách.

Voľne ložené odpady, odpady v obaloch, ako i prázdne obaly, musia byť na dopravnom prostriedku uložené a zaistené tak, aby v priebehu prepravy nemohli unikať znečisťujúce látky.

Obaly na prepravu sa musia udržiavať v technickom stave, zaručujúcim ich dokonalú tesnosť. Ak sa poruší ich tesnosť s prejavmi odkvapov je nutné ich vyprázdniť a vyradiť z používania.

Za správny technický stav vozidiel, kontajnerov a prepravných obalov zodpovedá ich prevádzkovateľ.

Prevádzkovateľ — vedúci prevádzky je tiež zodpovedný za to, že vozidlo je zverené vodičovi a obsluhu, ktorá pozná požiadavky na prepravu odpadov.

Dodržiavanie pravidiel cestnej premávky a podmienok prevádzky vozidiel na pozemných komunikáciách je súčasťou zásad ochrany životného prostredia pri cestnej doprave nebezpečných vecí podľa zákona č.56/2012 Z.z..

Neoddeliteľnou súčasťou prepravných dokladov vo vozidle bude pri preprave odpadov tento dokument, vyplnený sprievodný list nebezpečného odpadu, identifikačný list nebezpečného odpadu a súhlasy príslušných orgánov štátnej správy na prepravu NO v zmysle zákona o odpadoch.

Cestná preprava a cestná doprava nebezpečných vecí – zákon č.56/2012 Z.z..

Doprava nebezpečných vecí po ceste sa riadi zákonom č.56/2012 Z.z., vrátane predpisov ADR (ADR — Európska dohoda o medzinárodnej cestnej preprave nebezpečných vecí).

Spoločnosť TSMP a.s. nevykonáva prepravu nebezpečných vecí a odpadov, prepravu má zabezpečenú cestou zmluvne dohodnutých spoločností.

KONTAJNERY A NÁDOBY POUŽÍVANÉ PRI NAKLADANÍ S ODPADMI

Pri zhromažďovaní a nakladaní s odpadmi sú používané najmä nasledujúce kontajnery a nádoby:

- veľkokapacitné kontajnery (VKK)
- plastové a kovové nádoby, obaly, boxy, IBC kontajnery
- obaly na žiarivky
- nepriepustné obaly na tuhý, alebo kvapalný nebezpečný odpad
- PE vrecia

Druh obalu, nádoby, alebo kontajnera na zber, alebo prepravu odpadov bude vždy zvolený s ohľadom na druh zhromažďovaného a prepravovaného odpadu, množstvo odpadu, nebezpečné vlastnosti odpadu, zloženie odpadu, konzistenciu odpadu, fyzikálne vlastnosti odpadu a podobne.

Z dôvodu, že ostatné odpady, ako aj nebezpečné odpady sa môžu vyznačovať špecifickým biologickým účinkom na ľudský organizmus, je žiadúce a nevyhnutné pri zaobchádzaní s nimi dodržiavať správne hygienické zásady.

Pri zaobchádzaní s odpadmi je potrebné vylúčiť priamy kontakt s pokožkou.

Zodpovední pracovníci, ktorí prichádzajú do styku s odpadmi sú povinní používať pridelené OOPP (ochranné osobné pracovné pomôcky).

Pri práci s odpadmi je zakázané jesť, piť a fajčiť !!!

Je potrebné dodržiavať zásady osobnej hygieny. Po ukončení práce je potrebné umyť si ruky a pokožku teplou vodou a vhodným toaletným mydlom. Ruky ošetriť reparačným krémom /indulona a pod./

5. OPATRENIA NA PREDCHÁDZANIE HAVARIJNÝCH STAVOV

Opatrenia na predchádzanie vzniku havarijných stavov, ako aj mimoriadneho zhoršenia vôd únikom kvapalnej náplne z nebezpečných odpadov, prípadne únikom znečisťujúcich látok počas skladovania a manipulácie .

Opatrenia v rámci bežnej činnosti, manipulácie a zaobchádzania so znečisťujúcimi látkami (ZL) a ostatnými (O) a nebezpečnými odpadmi (NO)

- pravidelná kontrola obalov a skladov s obsahom znečisťujúcich látok a odpadov;
- pravidelná kontrola havarijných nádrží, sudov a obalov s obsahom znečisťujúcich látok a odpadov ;
- dôsledná kontrola zodpovedných pracovníkov pri preberaní plných obalov, obsahujúcich znečisťujúce látky a odpady, ktoré sú privázané do skladovacích priestorov zberných dvorov;
- pravidelné čistenie skladovacích a manipulačných priestorov od odkvapov znečisťujúcich látok a odkvapov kvapalných odpadov;

- pravidelný odvoz odpadov na zhodnotenie/zneškodnenie;
- pravidelné kontroly a údržba podľa vnútorných schválených dokumentov spoločnosti;
- pravidelné oboznamovanie zodpovedných pracovníkov s vypracovanými vnútornými predpismi a prevádzkovými poriadkami;
- manipulácia so znečisťujúcimi látkami v súlade so všetkými vydanými predpismi tak, aby nedošlo k ich rozliatu a prípadnému úniku mimo manipulačných a skladovacích priestorov;
- rešpektovanie požiadaviek uvedených charakteristík znečisťujúcich látok pri ich skladovaní a manipulácii podľa „kariet bezpečnostných údajov“;
- pravidelné vykonávanie skúšok tesností nádrží na znečisťujúce látky, ktorých početnosť je ustanovená v osobitných predpisoch;
- vzniknutý odpad riadne označovať katalógovým číslom odpadu, vrátane označenia nebezpečného odpadu ILNO, v súlade so zákonom o odpadoch a katalógom odpadov;
- zhodnocovať a zneškodňovať odpady cestou oprávnených organizácií v zmysle ustanovení zákona o odpadoch a na základe uzatvorených zmlúv;
- miesta, kde sa skladuje a zaobchádza s odpadmi a nebezpečnými odpadmi, musia byť vybavené prostriedkami pre zachytenie a bezpečné uloženie prípadne uniknutých odpadov pri havarijnom úniku odpadov, v rozsahu uvedenom v havarijnom pláne spoločnosti;
- s použitými obalmi od nebezpečných odpadov sa zaobchádza ako so znečisťujúcimi látkami - je potrebné skladovať ich zatvorené, na vonkajšom povrchu očistené od týchto látok (zákon o vodách);

6. OPATRENIA NA ODSTRÁNENIE HAVARIJNÝCH STAVOV

Opatrenia na odstránenie havarijných stavov :

- ✓ **bezprostredné opatrenia**
- ✓ **následné opatrenia - opatrenia na odstránenie škodlivých následkov**

6.1. BEZPROSTREDNÉ OPATRENIA

- a) neodkladné hlásenie havarijného stavu
- b) čo najrýchlejšie odstránenie príčin,
- c) neodkladné vykonanie opatrení na zamedzenie ďalšieho znečisťovania a šírenia znečistenia a opatrenia na zabránenie vzniku škodlivých následkov, alebo ich zmiernenie, aby škodlivé následky boli čo najmenšie.

Skladovanie a zaobchádzanie so znečisťujúcimi látkami a kvapalnými nebezpečnými odpadmi :

- posypanie zasiahnutého miesta absorbčnou látkou – vapex, perlit a pod.
- snažiť sa o zamedzenie vznikutia látok do areálovej kanalizácie prevádzky

v prípade vyplavenia hasiacimi látkami :

- mimo skladovacích priestorov a v prípade potreby zásahu HAZZ - riadiť sa pokynmi a príkazmi „Hasičského a záchranného zboru“

6.2. NÁSLEDNÉ OPATRENIA - OPATRENIA NA ODSTRÁNENIE ŠKODLIVÝCH NÁSLEDKOV :

- a) likvidácia uniknutých nebezpečných odpadov, ostatných odpadov
- b) sledovanie kvality ohrozenej podzemnej vody, ak je nebezpečenstvo ich prieniku do zeme,
- c) uvedenie zasiahnutého miesta, ak je to možné do pôvodného stavu

a) likvidácia uniknutých odpadov

- uniknutý ostatný, ako aj nebezpečný odpad je potrebné dočasne zhromaždiť (pred zneškodnením) do vhodnej nepriepustnej nádoby, ktorú je potrebné umiestniť vo vyhradenom priestore na zhromažďovanie odpadov, alebo inom vhodnom priestore,
- zachytený odpad označiť katalógovým číslom podľa vyhl. MŽP SR č.365/2015 Z. z., ktorou sa ustanovuje "Katalóg odpadov" a v súlade so zákonom o odpadoch,
- zhodnotenie/zneškodnenie odpadov následne zabezpečiť cestou oprávnených organizácií v zmysle ustanovení zákona o odpadoch č.79/2015 Z. z..

b) sledovanie kvality ohrozenej podzemnej vody, ak je nebezpečenstvo ich prieniku do zeme

Sledovanie kvality podzemnej vody je možné objednať u akreditovaných laboratórií , napr. :

- EKOLAB s.r.o.,
- Ekologické laboratóriá Spišská Nová Ves,
- Regionálny úrad verejného zdravotníctva Košice,
- SVP, š.p. OZ Košice, alebo
- iným vybraným akreditovaným laboratóriom

na základe objednávky spoločnosti

v rozsahu ukazovateľov podľa druhu uniknutých znečisťujúcich látok, alebo nebezpečných odpadov.

sledovanie kvality odpadovej vody, ak je nebezpečenstvo prieniku znečisťujúcich látok do verejnej kanalizácie

- požiadať správcu verejnej kanalizácie o zabezpečenie sledovania kvality odpadových vôd v čase havarijného stavu (sledovanie kvality odpadovej vody je možné objednať u akreditovaných laboratórií).

c) uvedenie zasiahnutého miesta, ak je to možné do pôvodného stavu

- v prípade úniku ropných látok, iných znečisťujúcich látok, alebo nebezpečných odpadov – zasiahnuté miesto, posypané absorbčnou látkou, je potrebné očistiť – pozbierať tento nebezpečný odpad do nepriepustných nádob,

- očistené miesta a plochy uviesť podľa možností do pôvodného stavu,
- v prípade úniku znečisťujúcich látok a nebezpečných odpadov do verejnej kanalizácie, riadiť sa pokynmi správcu verejnej kanalizácie.

6.3. OPATRENIA PRI VZNIKU INÝCH HAVARIJNÝCH STAVOV :

- **V prípade požiaru** okamžite upovedomiť a privolať Hasičský a záchranný zbor (HAZZ).
- Pred príchodom HAZZ snažiť sa uhasiť požiar, resp. minimalizovať požiar vlastnými prostriedkami a silami.
- Snažiť sa oddeliť horiaci odpad od ostatného odpadu a to vytvorením dostatočného koridoru.
- Horiaci odpad podľa možností prekryvať presypovým materiálom (napr. íl, piesok, výkopová zemina a pod.).

Postupovať v zmysle vypracovaných predpisov pre "mimoriadne udalosti" a podľa "požiarnej smernice" !!!

7. OZNÁMENIE HAVÁRIE - HAVARIJNÉHO STAVU

7.1. OZNÁMENIE NA ÚROVNI PREVÁDZKY

Každý pracovník prevádzky, ktorý zistí nežiadúci stav, alebo havarijný stav, bezodkladne oznámi túto skutočnosť svojmu priamemu vedúcemu pracovníkovi, ktorý túto skutočnosť okamžite oznamuje :

Technické služby mesta Prešov	Telefonické spojenie	
	v pracovnom čase	mimo pracovného času
Vedenie spoločnosti Technické služby mesta Prešov, Bajkalská č.33, 080 01 Prešov	+421 517711708	+421 517711708
Prevádzka OHVÚ Technické služby mesta Prešov, Jesenná č.3, 080 01 Prešov vedúci prevádzky	+421 0517732920 +421918 861 957	+421 0517732920 +421918 861 957

7.2. OZNÁMENIE ORGÁNOM ŠTÁTNEJ SPRÁVY

Ak spoločnosť TSMP a.s. zistí príznaky havarijného stavu pri nakladaní s odpadmi na svojich prevádzkach – zberných dvoroch, a to napr. mimoriadne zhoršenie vôd, resp. inú mimoriadnu udalosť, je povinná bez zbytočného odkladu, spôsobom podľa miestnych pomerov ohlásiť túto skutočnosť orgánom štátnej správy.

Za prevádzku podá oznámenie štatutárny zástupca spoločnosti, resp. ním poverený zástupca.

OPIS HLÁSENIA

orgán – organizácia	sídlo	telefónne spojenie	telefax mail
Slovenská inšpekcia životného prostredia IŽP Košice	Rumanova č.14 040 53 Košice	0903 770 174 havarijný mobil	+ 421 55/63 248 92 sizpiovke@sizp.sk
OKRESNÝ ÚRAD Prešov odbor starostlivosti o životné prostredie	Námestie mieru č.3 Prešov	051/708 23 28	- meno.priezvisko@minv.sk
Koordináčne stredisko záchranného integrovaného systému	-	112	-
POLÍCIA – núdzové volanie dopravné nehody ústredňa		158	-
Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s., Závod Prešov pohotovostná služba – dispečing		+42151/757 24 21	-
Slovenský vodohospodársky podnik, š.p. Žilina Odštepny závod Košice dispečing havarijný technik MVDr.R.Grohol mobil	Ďumbierska 16 Košice	+42155/63 38 172 +42155/60 08 118 +42155/60 08 135 +421 903 636 635	+42155/63 336 48 dispecing@svp.sk
Závod Povodie Hornádu a Bodvy dispečing Košice	Medzi mostami 2 041 59 Košice	+421 55/6333575 +421 55/6333626	+42155/6333648 kosice@svp.sk
Regionálny úrad verejného zdravotníctva pre ÚO Prešov	Hollého č.5 Prešov	+421 51/7723951	
Dôležité telefónne čísla Záchranná služba prvej pomoci		155	-

7.3. ZÁZNAM O HAVÁRII A VYPRACOVANIE SPRÁVY

Záznam o havárii vykoná orgán štátnej správy.

Písomnú správu o vykonaných opatreniach vypracuje zodpovedný zástupca organizácie.

Správa o vykonaných opatreniach spravidla obsahuje :

- miesto a čas vzniku havarijného stavu
- kto zistil havarijný stav a komu bol oznámený
- príčina a vznik
- opis bezprostredných a následných opatrení
- spôsob zneškodnenia uniknutých znečisťujúcich látok, ako aj nebezpečných odpadov
- prijaté opatrenia na predchádzanie obdobného havarijného stavu

7.4. HAVARIJNÉ PROSTRIEDKY

POMÔCKY A NÁRADIE,

ktoré je možné použiť v prípade havarijných únikov nebezpečných odpadov, alebo únikom znečisťujúcich látok :

- vapex, perlit 2 vrecia
- lopata 2 x
- metla 2 x
- pracovné rukavice 2 páry
- plastové vrecia 5 ks
- prázdny obal - nádoba na uniknuté znečisťujúce látky a nebezpečné odpady

MIESTO ICH USKLADNENIA

Havarijné pomôcky sú uložené na vyhradenom mieste prevádzky - ktoré je viditeľne a trvalo označené nápisom :

„Pomôcky a náradie pre havarijný únik odpadov a znečisťujúcich látok“

SPÔSOB ICH DOSTUPNOSTI

Havarijné pomôcky sú voľne dostupné pre všetkých zodpovedných pracovníkov prevádzky.

ZOZNAM PRÁVNICKÝCH A FYZICKÝCH OSOB, KTORÉ MOŽU POSKYTNÚŤ POMÔCKY, NÁRADIE, TECHNIKU, PERSONÁL

▪ FECUPRAL s.r.o. Prešov

Ing. Hanigovský

Telefón : 0903 901 311 ; 051 7562125

(zneškodnenie odpadov vzniknutých únikom znečisťujúcich látok)

▪ KONZEKO s.r.o. Markušovce

p. Hájnik 0915845519

e-mail : konzeko@konzeko.sk

(zneškodnenie odpadov vzniknutých únikom znečisťujúcich látok)

▪ GEOPOL PREŠOV, s.r.o.

Adresa: Masarykova 1, 08 001 Prešov

Email: geopol@geopol.sk

Web: www.geopol.sk

Telefón: 0907 920 803

(zariadenie a technológia na dekontamináciu znečisteného prostredia znečisťujúcimi látkami)

▪ SVP š.p. PBH Odštepny závod Košice

MVDr. Grohol 0903 636 635 - havarijný technik

(zariadenia na zachytávanie olejov z vodnej hladiny, mechanizačné prostriedky na údržbu tokov)

▪ **ROPEKO s.r.o.**

Magnezitárska č.9 Košice
E-mail : ropeko@ropeko.sk
web : www.ropeko.sk
Telefón : Zdeněk Jurenka 0905 622 314
Marián Mitro 0948 663 533

▪ **ENVIRONCENTRUM, s.r.o.**

Rastislavova č.58 Košice
telefón 055/6770700,800
e- mail : environ@environcentrum.sk
(zariadenie a technológia na dekontamináciu znečisteného prostredia znečisťujúcimi látkami)

alebo iné firmy a spoločnosti :

pozri : www.enviroregister.sk ; www.odpady-portal.sk

8. ZODPOVEDNÍ PRACOVNÍCI

Za dodržiavanie dokumentu „Opatrenia pre prípad havárie pri nakladaní s odpadmi“ v spoločnosti Technické služby mesta Prešov a.s. sú zodpovední :

- a) vedenie spoločnosti
- b) vedúci zberných dvorov
- c) zodpovední pracovníci, ktorí zaobchádzajú s odpadmi a so znečisťujúcimi látkami.

Vedenie spoločnosti zabezpečí minimálne 1 x ročne, (alebo pri organizačnej zmene, zmene zodpovedných pracovníkov, resp. inej významnej zmene) oboznámenie zodpovedných pracovníkov s vypracovaným dokumentom, vrátane ich oboznámenia s inými požadovanými dokumentami v oblasti odpadov a ochrany vôd. Zodpovední pracovníci túto skutočnosť potvrdia podpisom v „Zázname zo školenia zodpovedných pracovníkov“ (príloha č.1 PP).

9. ROZDEĽOVNÍK

Prevádzkový poriadok bude rozdelený zodpovedným pracovníkom spoločnosti nasledovne :

- vedenie spoločnosti (založené v legislatívnych dokladoch spoločnosti)
- 2 x každá prevádzka – zberný dvor

Dokument je vypracovaný v 5-tich origináloch.

Pre potreby spoločnosti TSMP a.s. je možné vytvárať registrované kópie dokumentu.

10. SÚVISIACE PREDPISY

Zákon č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v platnom znení
Vyhl. MŽP SR č.365/2015 Z. z. , ktorou sa ustanovuje KATALÓG ODPADOV
Vyhl. MŽP SR č. 366/2015 Z. z., o evidenčnej povinnosti a ohlasovacej povinnosti
Vyhl. MŽP SR. č. 370/2015 Z. z. o sadzbách pre výpočet príspevkov do RF
Vyhl. MŽP SR č. 371/2015 Z. z. , ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o odpadoch
Vyhl. MŽP SR č. 372/2015 Z. z. o skládkovaní odpadov a dočasnom uskladnení kovovej ortuťi
Vyhl. MŽP SR č.373/2015 Z. z. o rozšírenej zodpovednosti výrobcov vyhradených výrobkov a o nakladaní s vyhradenými prúdmi odpadov

Výnos MŽP SR 368/2015 – výnos uverejnený v čiaske 7/2015 MŽP SR – jednotné metódy a analytická kontrola odpadov

Zákon NR SR č.364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon), v platnom znení

Zákon NR SR č.355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia, v platnom znení

11. PRÍLOHY

Príloha č.1 - VZOR - Doklad o oboznámení zodpovedných pracovníkov

Príloha č.2 - VZOR – záznam o havarijnom stave a havárii

Príloha č.3 - Havarijná inštrukcia č. 1

Príloha č.4 - Havarijná inštrukcia č. 2

Príloha č.5 - Havarijná inštrukcia č. 3

Príloha č.6 - Havarijná inštrukcia č. 4

Príloha č.7 – ILNO a KBÚ v elektronickej forme

Príloha č.1

VZOR - Doklad o oboznámení zodpovedných pracovníkov

Technické služby mesta Prešov a.s.

Miesto školenia :

Dátum konania školenia :

Meno osoby, ktorá vykonala školenie :

Zodpovední pracovníci spoločnosti svojim podpisom potvrdzujú, že s dokumentom boli oboznámení a porozumeli povinnostiam, ktoré pre nich vyplývajú z ich funkčného zaradenia.

P.č.	Meno a priezvisko	Podpis	Poznámka

Príloha č. 2 VZOR – Záznam o havárii

ZAZNAM O HAVARII	
Strana: 1 z 1	
Záznam o havárii.doc	
Účel	Záznam slúži k zápisu nevyhnutných a dôležitých údajov týkajúcich sa havárie, resp. havarijnej situácie
Podporná dokumentácia a formuláre	Havarijný plán pre nakladanie s NO /HP/ Havarijné inštrukcie /HI/
Zodpovedný	Riaditeľ spoločnosti, resp. prevádzky

MIESTO ÚNIKU .HAVÁRIE /POPIS MIESTA/	
Čas — kedy bol únik, havária spozorovaná	
Kto únik, haváriu spozoroval Svedkovia	
Druh uniknutej látky Množstvo uniknutej látky	
Prvotná príčina úniku látky, resp. vzniku havárie	
Rozsah znečistenia:	
— pôdy	
— podzemná voda	
— povrchový tok	
— ovzdušie	
— kanalizácia	
— zariadenie	
— iné /popíš/	
Popis a rozsah škôd	
Záznam o prvom zásahu /osoby, technické a organizačné opatrenia/	

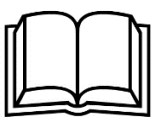
Rozhodnutie o nasledovných opatreniach	
Odber vzoriek /vyhodnocuje príslušné laboratórium/	

Zaznamenal:

Dátum:

Podpis:

Príloha č.3 – až č.6

	HI č. 1 - Havarijná inštrukcia		Str.: 1 z 1
Postup pri poškodení opotrebových batérií a akumulátorov pri ich preprave a skladovaní			
1. ZHODNOŤ SITUÁCIU		Pozor! Môže hroziť poleptanie kyselinou! → Odkiaľ? Čo je poškodené? → Je ohrozené zdravie? → Kam tečie? (do kanalizácie, do pôdy, ...) → Aké asi množstvo? → Čo môžeš urobiť sám?	
2. PRIAMY ZÁSAH		1. Poskytni prvú pomoc (pri poleptaní kyselinou, poškodení zdravia) <i>Ak môžeš, tak použi auto-lekárničku, alebo lekárničku v sklade NO, postihnuté miesto ihneď opláchni vodou!</i> 2. Ak môžeš, upozorni ostatných vodičov, resp. spolupracovníkov na haváriu. 3. Pri odstraňovaní úniku akumulátorovej kyseliny používaj ochranné prostriedky (pogumované rukavice, ochranný štít na tvár a oči,...)	
3. OHLÁS UDALOSŤ		→ Medzinárodné: - 112 → Požiarna a záchranná služba: - 150 → Záchranná služba: - 155 → Polícia: - 158 <i>Kto? Čo? Kde? Rozsah? Je ohrozené zdravie?</i> Nahlás vzniknutú situáciu svojmu nadriadenému /vedúci strediska, vedúci úseku, ... /	
4. ZABEZPEČ MIESTO A PRÍSTUP K MIESTU		→ Vytýčenie miesta havárie (napr. reflexné kužele, páska, mechanické zábrany) → Je prístupová cesta k havárii voľná? → Nepostáva tam veľa ľudí zbytočne? → Nehrozi okrem poleptania iné nebezpečenstvo (výbuch)?	
5. PRIEBEŽNE ODSTRAŇUJ NÁSLEDKY		→ Ak je to možné, zamedz vytečeniu akumulátorovej kyseliny do kanalizácie alebo pôdy → Použi vhodný absorbent / vapex, ... / → Zabráň kontaminácii olovených článkov s okolím → Pre druhotnú ekotoxicku, zabezpeč uloženie v náhradných nepriepustných obaloch	
6. ZÁZNAM		→ V závažnejšom prípade vypíš Form č. 50 - Záznam o havárii /príloha HP / → Zapiš dáta pre havarijnú komisiu → Zapiš dáta pre poisťovňu (zákonné poistenie, havarijné poistenie) → Pri menej závažnej havarijnej situácii zapiš informáciu o havárii do Knihy nehôd - reklamácií, sťažností, podnetov a náprav → Čo treba urobiť, aby sa situácia neopakovala?	
PREVENCIA			
1. opatrná jazda 2. opatrná a bezpečná manipulácia s nebezpečnými odpadmi 3. skladovanie a preprava vo vhodných kontajneroch 4. v sklade NO: pravidelná denná kontrola - obhliadka priestorov - vykonáva určený zamestnanec 5. pri zaberaní dostatočného množstva opotrebov. batérií a akumulátorov - ich odvoz k oprávnenému zhodnocovateľovi alebo zneškodňovateľovi odpadov			
Zodpovedný: Vodič, riaditeľ, vedúci prevádzky, poverený pracovník			
Vypracoval:	Ing. Andrej Senaj, majster	podpis:	dňa:
Schválil:	Ing. Milan Toth, výkonný riaditeľ	podpis:	dňa:

	HI č. 2 - Havarijná inštrukcia		Str.: 1 z 1
Postup pri rozbití žiaroviek a úniku ortuti z vyradených elektrických a elektronických zariadení obsahujúcich nebezpečné časti pri ich preprave a skladovaní			
1. ZHODNOŤ SITUÁCIU		→ Asi koľko trubíc, elektrických a elektronických zariadení (obrazoviek) je rozbitých? → Je ohrozené zdravie? → Čo môžeš urobiť sám?	
2. PRIAMY ZÁSAH		1. Poskytni prvú pomoc (pri poranení, pri priamom nadýchnutí plynu ...) <i>Lekárnička je v aute, resp. v sklade NO</i> 2. Ak je to možné, zabezpeč vyvetranie miestnosti! Pozor! Opusti priestor na nevyhnutnú dobu! Treba predísť priamemu nadýchaniu. Ortuť je jed! Bez ochranných pracovných prostriedkov (respirátor, ochranné rukavice, okuliare,...) sa nevystavuj priamemu pôsobeniu látky!	
3. OHLÁS UDALOSŤ		→ Medzinárodné: - 112 → Požiarna a záchranná služba: - 150 → Záchranná služba: - 155 → Polícia: - 158 <i>Kto? Čo? Kde? Čo je poškodené? Aké asi množstvo žiaroviek a obrazoviek je rozbitých? Je ohrozené zdravie?</i> Nahlás vzniknutú situáciu svojmu nadriadenému /vedúci strediska, vedúci úseku, ... /	
4. ZABEZPEČ MIESTO A PRÍSTUP K MIESTU		→ Vytýčenie miesta rozbitia (napr. reflexné kužele, páska, mechanické zábrany) → Nepostáva tam veľa ľudí zbytočne? Pozor! Hrozí nebezpečenstvo vdychovania pár! Pozor! Hrozí nebezpečenstvo pri dotyku s pokožkou!	
5. PRIEBEŽNE ODSTRÁŇUJ NÁSLEDKY		Sklenené črepy pozametaj a ulož do nádoby, ktorú je možné uzavrieť. Zabráň styku s pokožkou! /použi ochranné rukavice /	
6. ZÁZNAM		→ V závažnejšom prípade vypíš Form č. 50 - Záznam o havárii /príloha HP / → Zapiš dáta pre havarijnú komisiu → Zapiš dáta pre poisťovňu (zákonné poistenie, havarijné poistenie) → Pri menej závažnej havarijnej situácii zapiš informáciu o havárii do Knihy nehôd - reklamácií, sťažností, podnetov a náprav → Čo treba urobiť, aby sa situácia neopakovala?	
PREVENCIA			
1. opatrná jazda 2. opatrná a bezpečná manipulácia s nebezpečnými odpadmi 3. skladovanie a preprava vo vhodných kontajneroch 4. v sklade NO: pravidelná denná kontrola - obhliadka priestorov - vykonáva určený zamestnanec 5. pri zaberaní dostatočného množstva žiaroviek a elektrických a elektronických zariadení - ich odvoz k oprávnenému zhodnocovateľovi alebo zneškodňovateľovi			
Zodpovedný: Vodič, riaditeľ, vedúci prevádzky, poverený pracovník			
Vypracoval:	Ing. Andrej Senaj, majster	podpis:	dňa:
Schválil:	Ing. Milan Toth, výkonný riaditeľ	podpis:	dňa:

	HI č. 3 - Havarijná inštrukcia	Str.: 1 z 1	
Postup pri poškodení zariadení s obsahom chlórfluorovaných uhl'ovodíkov pri ich preprave a skladovaní			
1. ZHODNOŤ SITUÁCIU		→ Asi koľko freónových zariadení je rozbitých - poškodených? → Je ohrozené zdravie?	
2. PRIAMY ZÁSAH		1. Poskytni prvú pomoc (pri poranení) <i>Lekárnička je v aute, resp. v sklade NO</i> 2. Ak je to možné, zabezpeč vyvetranie miestnosti! Pozor! Opusti priestor na nevyhnutnú dobu! Treba predísť priamemu nadýchaniu! Freóny poškodzujú ozónovú vrstvu Zeme!	
3. OHLÁS UDALOSŤ		→ Medzinárodné: - 112 → Požiarna a záchranná služba: - 150 → Záchranná služba: - 155 → Polícia: - 158 <i>Kto? Čo? Kde? Čo je poškodené? Aké asi množstvo freónových zariadení je poškodených? Je ohrozené zdravie?</i> Nahlás vzniknutú situáciu svojmu nadriadenému /vedúci strediska, vedúci úseku, ... /	
4. ZABEZPEČ MIESTO A PRÍSTUP K MIESTU		→ Vytýčenie miesta rozbitia (napr. reflexné kužele, páska, mechanické zábrany) → Zabráň prístupu nepovolaných osôb do priestoru! Pozor! Hrozí nebezpečenstvo vdychovania škodlivých pár!	
5. PRIEBEŽNE ODSTRÁŇUJ NÁSLEDKY		V prípade poškodenia je potrebné odpady umiestniť do pôvodného alebo náhradného obalu, alebo na to vhodného kontajnera.	
6. ZÁZNAM		→ V závažnejšom prípade vypíš Form č. 50 - Záznam o havárii /príloha HP / → Zapiš dáta pre havarijnú komisiu → Zapiš dáta pre poisťovňu (zákonné poistenie, havarijné poistenie) → Pri menej závažnej havarijnej situácii zapiš informáciu o havárii do Knihy nehôd - reklamácií, sťažností, podnetov a náprav → Čo treba urobiť, aby sa situácia neopakovala?	
PREVENCIA 1. opatrná jazda 2. opatrná a bezpečná manipulácia s nebezpečnými odpadmi 3. skladovanie a preprava vo vhodných kontajneroch 4. v sklade NO: pravidelná denná kontrola - obhliadka priestorov - vykonáva určený zamestnanec 5. pri nazberaní dostatočného množstva freónových zariadení - ich odvoz k oprávnenému zhodnocovateľovi alebo zneškodňovateľovi Zodpovedný: Vodič, riaditeľ, vedúci prevádzky, poverený pracovník			
Vypracoval:	Ing. Andrej Senaj, majster	podpis:	dňa:
Schválil:	Ing. Milan Toth, výkonný riaditeľ	podpis:	dňa:

 HI č. 4 - Havarijná inštrukcia		Str.: 1 z 1
Postup pri úniku/pretečení olejov, palív a iných nebezpečných kvapalín pri ich preprave a skladovaní		
1. ZHODNOŤ SITUÁCIU		Pozor! Môže hroziť požiar alebo výbuch! → Odkiaľ? Čo je poškodené? → Je ohrozené zdravie? → Kam tečie? (do kanalizácie, do pôdy, ...) → Aké asi množstvo? → Čo môžeš urobiť sám? (ak nič pokračuj pokynom č. 3)
2. PRIAMY ZÁSAH		1. Poskytni prvú pomoc (pri poškodení zdravia, poľatiť, poleptaný,...) <i>Ak môžeš tak použi auto-lekárničku, alebo lekárničku v sklade NO, postihnuté miesto ihneď opláchni vodou!</i> 2. Ak môžeš, zabezpeč upozornenie ostatných vodičov a spolupracovníkov na haváriu. Pri odstraňovaní úniku nebezpečných látok a kvapalín používaj ochranné prostriedky (pogumované rukavice, ochranný štít na tvár a oči,...)
3. OHLÁS UDALOSŤ		→ Medzinárodné: - 112 → Požiarna a záchranná služba: - 150 → Záchranná služba: - 155 → Polícia: - 158 <i>Kto? Čo? Kde? Rozsah? Je ohrozené zdravie?</i> Nahlás vzniknutú situáciu svojmu nadriadenému /vedúci strediska, vedúci úseku, ... /
4. ZABEZPEČ MIESTO A PRÍSTUP K MIESTU		→ Vytýčenie miesta havárie (napr. reflexné kužele, páska, mechanické zábrany) → Je prístupová cesta k havárii voľná? → Nepostáva tam veľa ľudí zbytočne? → Zabráň prístupu nepovolaných osôb do priestoru! → Nehrozí iné nebezpečenstvo? (požiar, výbuch, poleptanie...)
5. PRIEBEŽNE ODSTRÁŇUJ NÁSLEDKY		→ Ak je to možné, zamedz vytečeniu oleja a PHM do kanalizácie alebo pôdy! → Použi vhodný absorbent alebo havarijnú súpravu!
6. ZÁZNAM		→ V závažnejšom prípade vypíš Form č. 50 - Záznam o havárii/príloha HP / → Zapiš dáta pre havarijnú komisiu → Zapiš dáta pre poisťovňu (záonné poistenie, havarijné poistenie) → Pri menej závažnej havarijnej situácii zapiš informáciu o havárii do Knihy nehôd - reklamácii, sťažností, podnetov a náprav → Čo treba urobiť, aby sa situácia neopakovala?
PREVENCIA - opatrná jazda - opatrná a bezpečná manipulácia s nebezpečnými odpadmi - skladovanie a preprava vo vhodných kontajneroch - v sklade NO: pravidelná denná kontrola - obhliadka priestorov - vykonáva určený zamestnanec - pri naberaní dostatočného množstva oleja a nebezpečných kvapalín - zabezpeč ich odvoz k oprávnenému zhodnocovateľovi alebo zneškodňovateľovi odpadov Zodpovedný: Vodič, riaditeľ, vedúci prevádzky, poverený pracovník		
Vypracoval:	Ing. Andrej Senaj, majster	podpis: _____
Schválil:	Ing. Milan Toth, výkonný riaditeľ	podpis: _____
		dňa: _____